

[Bohumír Lifka - knihovník, jehož práce si cenili i maltézští rytíři](#) [1]

Autor:

- [CEMPÍRKOVÁ, Květa](#) [2]

Číslo:

- [2022, ročník 31, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Osobnosti](#) [4]

Klíčová slova:

- [Lifka, Bohumír](#) [5]

Málokdo z nás, knihovníků a knihovnic druhé poloviny dvacátého století, se může pochlubit tak širokým odborným záběrem, znalostmi, pracovním zaujetím a knihovnickými a bibliografickými výstupy jako knihovník, historik, bibliofil a heraldik dr. Bohumír Lifka. Navíc byl jihočeským rodákem, což mě naplňuje hrdostí.

Narozen 24. března 1900 v městečku Radomyšl, od malička citlivě vnímal historii svého rodného města, které bylo od roku 1359 do roku 1848 v majetku řádu johanitů. Těm pak celý svůj život věnoval obdiv a zájem. Po druhé světové válce se velmi věnoval bádání o knihovně řádu johanitů, jejíž významné knižní fondy byly do roku 1690 uloženy v nejstarší řádové komendě na hradě ve Strakoncích (ta je nyní v majetku [Muzea středního Pootaví](#) [6] a je opravena a zpřístupněna veřejnosti) a po uvedeném roce přeneseny do Prahy a spojeny s konventní sbírkou knih v sídle u Panny Marie pod řetězem na Malé Straně. Zájem o Suverénní řád Maltézských rytířů vyústil i v přijetí Bohumila Lifky za člena řádu jako řádového donáta I. třídy v lednu 1979.

Řád si odborné knihovnické práce svého rytíře velmi cenil, což dokládá např. i účast Jeho Milosti převora českého jazyka Maltézského řádu prof. Fra. Antonína Voráčka a pátera téhož řádu Fra. Vladimíra Píchy na oslavě 70. narozenin B. Lifky dne 25. března 1970 na Strahově. Na své narozeniny obdržel více než 200 blahopřejných dopisů a telegramů z celého světa, ale např. i osobní báseň od Josefa Kostohryze nebo kresby od Karla Svolinského.

Před studiem na filozofické fakultě Univerzity Karlovy Bohumil Lifka studoval na Jirsíkově gymnáziu v Českých Budějovicích, kde poznal kamarády a přátele na celý zbytek života, např. Víta Janečka, pracovníka okresního archivu. S jeho dcerou, budoucí knihovnicí regionálního oddělení Jihočeské vědecké knihovny Jitkou Sakovou, v osmdesátých letech udržoval písemný styk a jejím prostřednictvím knihovně v Českých Budějovicích věnoval některé své publikace. Se souhlasem adresátky cituji z dopisu B. Lifky z 19. července 1980: „Z toho co jste mi laskavě poslala, vidím, jak užitečnou a plodnou bibliografickou práci konáte a jak mnoho jste už v ní vykonala. Probírám se těmi tisky v bibliofilské pohodě a čtou se mi, starému knihomilu, tak poutavě jako román.“

*Kdybyste mi tedy dala laskavě vědět, co pod mým jménem
má být ve Vašem oddělení zaráženo, jak bych se hned vyhledával, co
Vám chybí, pokud to ještě v balících zbytků nákladů je skryto.*

S tím Vás srdečně pozdravuji, Vám oddaný

Dr. Bohumír Lifka.

[7]

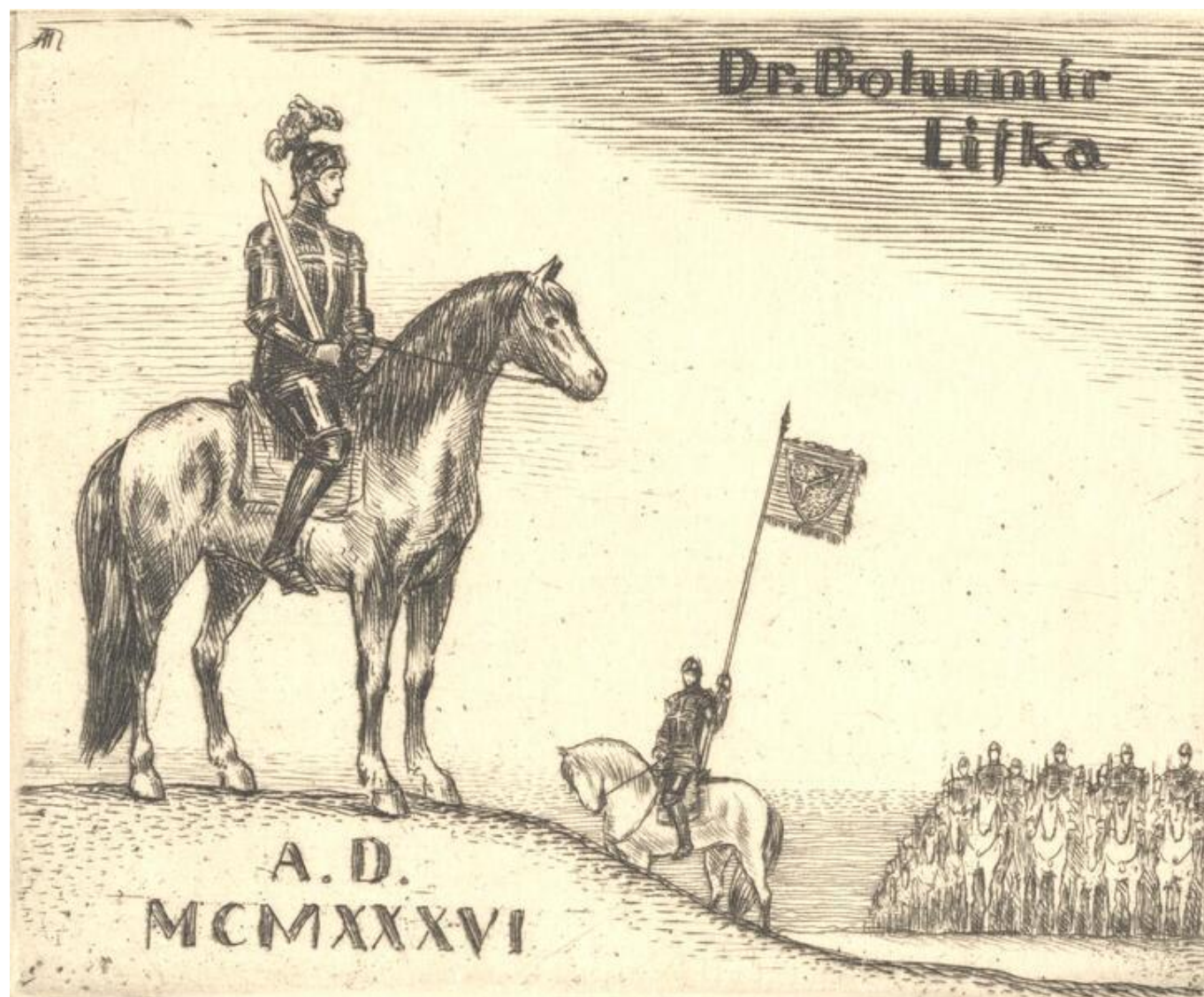
Ukázka dopisu Bohumíra Lifky (zdroj: osobní archiv Jitky Sakové)

Konečně jako student gymnázia pomáhal - na základě výzvy knihovníka, středoškolského profesora Rudolfa Strnada - ve spolkové knihovně odboru Národní jednoty Pošumavské, jediné tehdy veřejné knihovně v Českých Budějovicích. Velkou odměnou mu byla, jak píše ve svých vzpomínkách, možnost vypůjčovat si libovolné knihy. To v žákovské knihovně nebylo možné; výpůjčky byly kantory kontrolovány.

Byl horlivým čtenářem a to nejen literatury historické, ale i současné. Při studiu na Univerzitě Karlově byl zaujat osobou Františka Xavera Šaldy, obdivoval jeho znalosti zejména během přednášek o srovnávacích literaturách. Setkání s ním a pak spolupráce s Zdeňkem Václavem Tobolkou ho ovlivnila na celý život. Mimochodem myslím, že B. Lifka by mohl být i hrdým nositelem Medaile Z. V. Tobolky, kterou uděluje od roku 2000 každoročně Sdružení knihoven ČR.

Na filozofické fakultě získal B. Lifka doktorát a pokračoval ve studiu, tentokrát jako jeden z prvních studentů na Státní knihovnické škole. Toto studium předurčilo jeho budoucí povolání - povolání knihovníka, bibliofila, znalce historických fondů a české heraldiky, českých exlibris a supralibros.

Jeho prvním knihovnickým místem byl Kout na Šumavě, kde uspořádal stadionskou knihovnu z Trhanova. Pokračoval pak na popud Z. V. Tobolky pracemi na Masarykově slovníku naučném jako sekretář a člen rady s autorskými spolupracemi na řadě hesel. Po krátkém intermezzu v Univerzitní knihovně byl přijat do knihovny Náprstkova muzea. V roce 1926 ho jiný významný Jihočech, dr. Jaromír Malý (1885-1955), knihovník a ředitel Parlamentní knihovny a hlavně zatvrzelý Písečan, pozval jako člena do Spolku sběratelů a přátel exlibris, jehož se v roce 1975 stal i čestným členem. Další spolek, který poctil svou aktivní účastí, byl v roce 1926 Spolek českých bibliofilů; jeho čestným členem byl jmenován v roce 1968.

[8]

Novoročenka Bohumíra Lifky pro rok 1936 (zdroj: [Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích](#) [9])

Nicméně v roce 1959 byl zatčen, odsouzen na sedm let, jeho majetek byl zabaven. Na Pankráci, jak vzpomíná, se sešel s literárním kritikem a historikem Bedřichem Fučíkem (1900–1984) a vedli spolu při procházkách na vězeňském dvoře hovory o duchovní situaci našeho národa. V současné době (v roce 2022) by jistě tyto úvahy byly stále zajímavé a poučné, neboť „duchovno“ se z naší společnosti nějak vytrácí. Ve vězení se též dozvěděl (ze zbytků novin, které tam našel) o smrti svého přítele, architekta, grafika a heraldika Bedřicha Štorma (1907–1960), což ho velmi zdtřilo. Chválabohu byl v roce 1960 díky amnestii z vězení propuštěn. Plně rehabilitován byl však až v roce 1992 (pět let po své smrti).

Po propuštění pracoval jako skladník v družstvu Obuna, v antikvariátu v Praze na Smíchově a jako důchodce na smlouvu v Základní knihovně ČSAV. Zde pokračoval v práci na dějinách zámeckých knihoven a jejich záchraně. Zajistil svozy knihoven ze zrušených a zabraných zámků do depozitářů v zámcích 1. kategorie (zámky nerušené a nepoužívané pro jiné účely). Tak byly knihovní fondy zachovány před rozprodáváním a postupně byly zpracovány do centrálního katalogu. Nad touto prací se s ním setkal i Pravoslav Kneidl (1927–2003), literární historik, bibliograf a knihovník. Ten se s B. Lifkou rychle na odborném poli spřátelil a hodnotil ho takto: „Jediným pohledem na titul dovedl dílo zařadit do kulturních tiskařských a nakladatelských souvislostí a určit jeho cenu.“

Lifkovou zásluhou bylo v roce 1957 založeno Muzeum knihy ve Žďáru nad Sázavou (v roce 2014 bylo zrušeno), jehož expozice a výstavy byly ojedinělým příspěvkem k dějinám i současnosti knižní

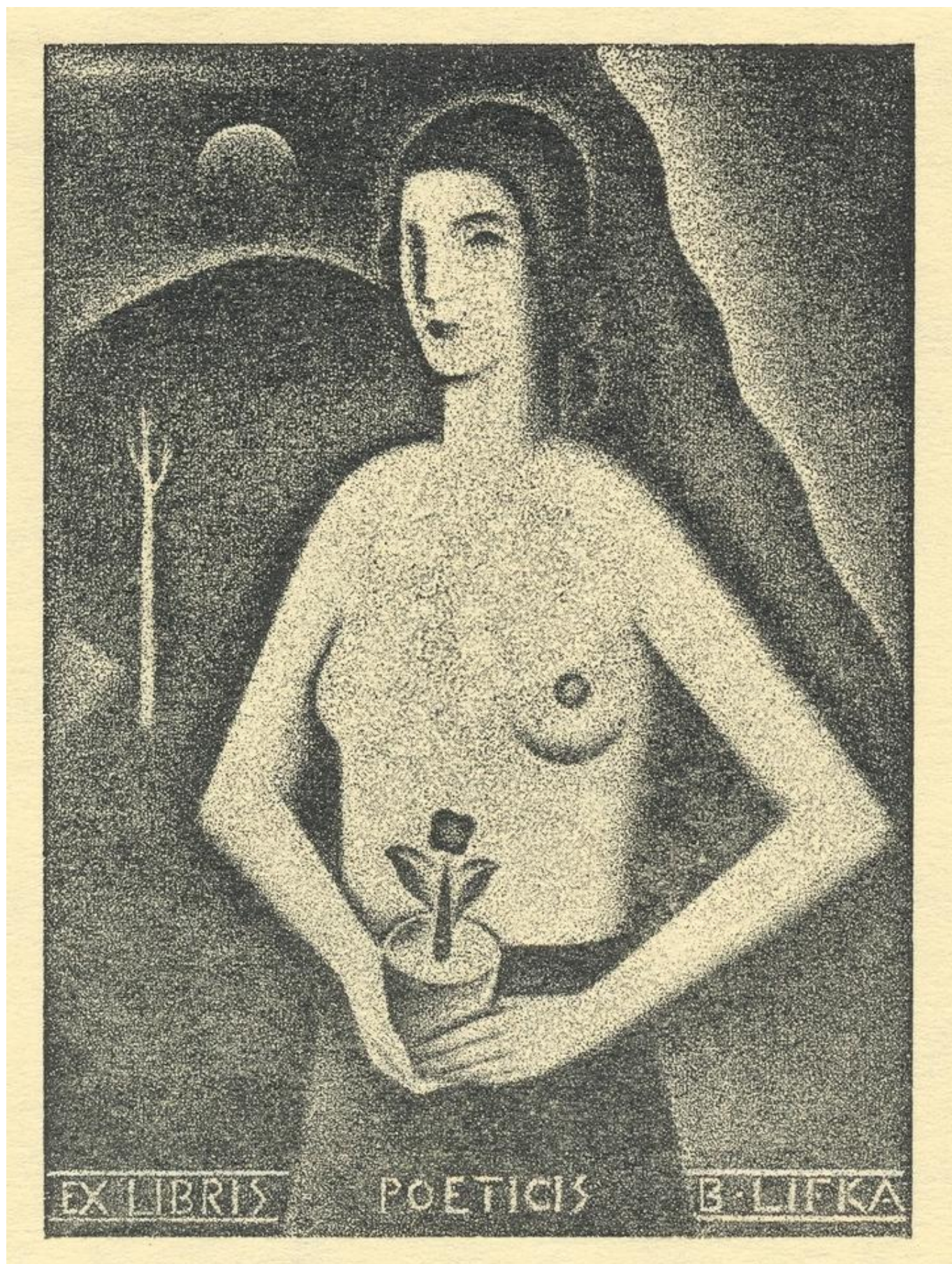
kultury našich zemí.

[10]

Fotokopie z pamětního spisku k 85. narozeninám Bohumíra Lífky (zdroj: osobní archiv Jitky Sakové)

B. Lífka, kterému se říkalo „kníže naší knižní kultury“, si zaslouží obdiv a vzpomínku za své celoživotní dílo, jakým byly soupisy historických a zámeckých knihoven, základní práce o exlibris a supralibros, knihy, články a statě knihovědné, heraldické, životopisné. Jen v Jihočeské vědecké knihovně máme od něj 46 autorských knih.

[11]

Exlibris vytvořené Antonínem Liškou (zdroj: [Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích](#)

[12])

[13]

Exlibris vytvořené Aloisem Moravcem (zdroj: [Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích](#)

[14])

[15]

Exlibris vytvořené Marií Hlobilovou-Mrkvičkovou (zdroj: [Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích](#) [16])

Dne 24. listopadu 2022 uplyne 35 let od jeho úmrtí (viz též [jeho heslo ve Slovníku českých knihovníků](#) [17]).

Použitá literatura

- Bohumír Lifka. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. Stránka byla naposledy editována 2. 12. 2021 v 20:47 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Bohum%C3%ADr_Lifka&oldid=20693741 [18]
- KNEIDL, Pravoslav. Dr. Bohumír Lifka zemřel. *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků*, 1990, 7/2, Praha, 1991, s. [5]-17.
- LIFKA, Bohumír. *[Poděkování sedmdesátníka za projevy přátelství a družnosti ke dni 24. března 1970]*. Praha: 1970. [6] s.
- Lifka, Bohumír. *Exlibris a supralibros v českých korunních zemích v letech 1000 až 1900*. Praha: Spolek sběratelů a přátel exlibris, 1982. 229 s.
- LIFKA, Bohumír. *Vzpomínky bibliotekáře a bibliofila Bohumíra Lifky*. Praha: Spolek českých bibliofilů, 1997. 14 s. ISBN 80-238-5366-X.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-1/bohumir-lifka-knihovnik-jehoz-prace-si-cenili-i>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-1/bohumir-lifka-knihovnik-jehoz-prace-si-cenili-i>
- [2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/cempirkova-kveta>
- [3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/osobnosti>
- [5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/lifka-bohumir>
- [6] <https://muzeum-st.cz/>
- [7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/901/cempirkova1.jpg>
- [8] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/901/cempirkova4.jpg>
- [9] https://katalog.cbvk.cz/arl-cbvk/cs/detail-cbvk_us_cat-1101490-Dr-Bohumir-Lifka-AD-MCMXXXVI/
- [10] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/901/cempirkova5.jpg>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/901/cempirkova2.jpg>
- [12] https://katalog.cbvk.cz/arl-cbvk/cs/detail-cbvk_us_cat-0436487-Ex-libris-Poeticis-B-Lifka/
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/901/cempirkova3.jpg>
- [14] https://katalog.cbvk.cz/arl-cbvk/cs/detail-cbvk_us_cat-0703134-BIBLIOTHECA-DOMESTICA-RADOMYSLENSIS-PhDr-BOHUMIR-LIFKA/
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/901/cempirkova6.jpg>
- [16] https://katalog.cbvk.cz/arl-cbvk/cs/detail-cbvk_us_cat-0579882-10-exlibris-M-MrkvickoveHlobilove/
- [17] https://aleph.npk.cz/F/?func=direct&doc_number=000000032&local_base=SCK

[18] https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Bohum%C3%ADr_Lifka&oldid=20693741